

**БЕЗОПЛАТНА
ПРАВОВА
ДОПОМОГА**

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК
СИСТЕМИ: 2011–2015 роки

Команда системи безоплатної правової допомоги висловлює вдячність за довіру і партнерство своїм клієнтам, адвокатам, центрам правової інформації і консультацій, громадським приймальням Української гельсінської спілки з прав людини, іншим громадським організаціям, зокрема, тим, які надають правову допомогу рго вopo соціально вразливим людям, юридичним клінікам вищих навчальних закладів, Національній асоціації адвокатів України, Раді адвокатів України, Українській фундації правової допомоги, Асоціації правників України, Асоціації адвокатів України, Спілці адвокатів України, Союзу юристів України, Всеукраїнському об'єднанню адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу, Центру політико-правових реформ, Відкритій громадській платформі розвитку української системи безоплатної правової, Академії адвокатури України, Українській іноземній юридичній колегії, обласним колегіям адвокатів, радам адвокатів регіонів та кваліфікаційно-дисциплінарним комісіям адвокатури, Громадському радіо, газетам “Юридична газета”, “Закон і бізнес”, “Правовий тиждень”, “Юридическая практика”, журналам “Адвокат” та “Український адвокат”, іншим засобам масової інформації, порталу “Правовий простір”, Президентові України, Верховній Раді України, Уповноваженому Верховної Ради України з питань людини, Кабінетові Міністрів України, Міністерству юстиції України та головним територіальним управлінням юстиції, іншим державним органам, органам місцевого самоврядування, Раді з питань судової реформи, а також Урядам Канади, Сполучених Штатів Америки, Королівства Данія, Королівства Нідерланди, Французької Республіки, Штаб-квартирі та Офісу Ради Європи в Україні, Європейській Комісії, Координатору проектів ОБСЄ в Україні, Управлінню Верховного Комісара ООН у справах біженців, Управлінню ООН з наркотиків і злочинності, Американській асоціації юристів, Канадському бюро міжнародної освіти, Міжнародному фонду “Відродження”, мережі Фундацій Відкритого Суспільства та усім іншим, тут не згаданим, хто нас надихає, підтримує і нам допомагає.

Право громадян на безоплатну правову допомогу закріплено у Конституції України, прийнятій ще 1996 року. Однак впродовж п'ятнадцяти років у державі не існувало механізму реалізації цього права. Із прийняттям 2011 року Закону України "Про безоплатну правову допомогу" було сформовано відповідну нормативно-правову базу та утворено систему надання безоплатної правової допомоги.

З 1 січня 2013 року безоплатна вторинна правова допомога надається у кримінальному процесі, забезпечуючи доступ до правосуддя у середньому 70 тис. підозрюваним та обвинуваченим щорічно. Цю послугу забезпечують регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, що функціонують у кожній області та м. Київ. Вони опинились у центрі суспільної уваги під час Революції гідності, коли адвокати за призначенням центрів надавали правовий захист у справах активістів масових мирних акцій протесту. Тоді безоплатна правова допомога стала чи не єдиним державним інститутом у системі правосуддя, який працював на стримування тиску та жорстокого поводження з активістами.

З 1 липня 2015 року ми розгорнули новий етап розбудови системи, відкривши в обласних, районних центрах та столиці 100 місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, які забезпечили доступ до такої допомоги у повному обсязі всім визначеним законом категоріям осіб. Насамперед, це представники соціально вразливих верств суспільства. За рік роботи до центрів звернулося понад 105 тис. осіб, які отримали фахові правові консультації, а майже 21 тис. з них було призначено адвоката для представництва у судових спорах.

Правовий захист та представництво інтересів у судах клієнтів центрів забезпечують близько 5 тис. незалежних адвокатів, відібраних на відкритих конкурсах, чиї послуги оплачує держава.

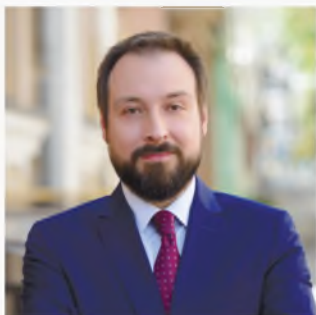
У нинішньому році ми зробимо безоплатну правову допомогу ще ближчою до громадян на місцях із відкриттям у сільських районах та малих містах України понад 400 бюро правової допомоги, які стануть точками доступу до безоплатної правової допомоги для громадян у віддалених населених пунктах. У них кожен зможе отримати правову інформацію та консультації, а також доступ до електронних сервісів Міністерства юстиції.

Завдяки системі надання безоплатної правової допомоги ми реалізували конституційне право українців на правовий захист, забезпечили рівні можливості для кожного вирішувати свої життєві проблеми у правовий спосіб, створили реальні можливості для запобігання порушенням прав людини та захисту прав людини.

Розвиток системи безоплатної правової допомоги є одним із пріоритетів Плану пріоритетних дій Уряду на 2016 рік, Стратегії реформування судоустрою, судочинства, а також Національної стратегії у сфері захисту прав людини.

Перекоаний, що система безоплатної правової допомоги сьогодні є одним із ключових і при цьому найуспішніших елементів у реформуванні системи правосуддя в Україні.

*Павло Петренко,
Міністр юстиції України*

Протягом останніх чотирьох років за підтримки українських та міжнародних партнерів нам вдалося побудувати систему безоплатної правової допомоги, яка забезпечує людям рівний доступ до правосуддя та сприяє утвердженню верховенства права в Україні. Наша команда об'єднує майже 5 тисяч людей по всій Україні, у столиці, у великих та малих містах та найвіддаленіших селах. Адвокати та працівники центрів безоплатної правової допомоги у своїй роботі щоденно доводять, що повага до прав людини та її гідності є ключовою і визнаною цінністю, а наші послуги відповідають реальним потребам людей.

Впровадження системи безоплатної правової допомоги є важливим чинником переходу від радянської моделі карального правосуддя до європейської моделі справедливого правосуддя. Протягом багатьох років Україна мала серйозну проблему із катуваннями та іншими жорстокими, нелюдськими або такими, що принижують гідність, видами поведінки з боку правоохоронних органів по відношенню до затриманих. Наслідком цього, крім іншого, часто було і засудження невинних людей. У 2013 році із запровадженням системи було розпочато практику публічного захисту підозрюваних і обвинувачених у вчиненні кримінальних правопорушень. Усім затриманим було забезпечено ранній доступ до правової допомоги: вже протягом двох годин після затримання і до першого допиту, незалежно від того, в якій точці України і в який час доби відбулось затримання, кожен затриманий має можливість конфіденційного побачення з адвокатом. У результаті, кількість випадків жорстокого поведінки із затриманими відповідно до оцінки правозахисників протягом останніх трьох років знизилася принаймні удвічі. Завдяки захисту коштом держави суттєво знизилась і кількість випадків засудження людей за злочини, яких вони не вчиняли. Із прийняттям у 2014 році нового Закону України "Про прокуратуру" повноваження щодо представництва інтересів громадян від органів прокуратури передано до системи безоплатної правової допомоги, що, зокрема, сприяє переорієнтації системи правосуддя, яка носила переважно обвинувачувальний характер, на таку, що передусім зорієнтована на забезпечення права на захист та ґрунтується на реалізації принципу змагальності учасників процесу.

Розвиток системи безоплатної допомоги робить значний внесок у здійснення й інших важливих реформ у державі, в тому числі, децентралізації. Місцеві громади отримують більше прав, обов'язків та ресурсів, і однією з умов успіху такої трансформації є зміцнення правової спроможності та розширення правових можливостей територіальних громад, у тому числі – підвищення правової грамотності мешканців сільської місцевості та малих міст, широкий доступ до правової інформації та консультацій. Система безоплатної правової допомоги забезпечує такий доступ. Це створює підґрунтя для подолання корупції на побутовому рівні, більш активного залучення членів територіальних громад до місцевого самоврядування та економічного життя, подолання патерналістських настроїв у суспільстві, досудового врегулювання спорів і зменшення навантаження на судову систему, зменшення домашнього насильства, дискримінації та попередження злочинності серед неповнолітніх.

Система безоплатної правової допомоги продовжує розвиватися, прагнучи якнайкраще відповідати сучасним викликам. Пишаюся нашою командою – працівниками системи та адвокатами – які докладають значних зусиль для розвитку організації нового зразка, яка зорієнтована на потреби людей і вимоги суспільства. Ми продовжуємо працювати для того, аби люди мали рівний доступ до правосуддя та використовували правові інструменти для вирішення своїх життєвих питань.

*Андрій Вишневецький,
директор Координаційного центру з надання правової допомоги*

АРК – Автономна Республіка Крим

АТО – антитерористична операція

БВПД – безоплатна вторинна правова допомога

БПД – безоплатна правова допомога

БППД – безоплатна первинна правова допомога

ГО – громадська організація

ЄС – Європейський Союз

КІАС – комплексна інформаційно-аналітична система забезпечення надання безоплатної правової допомоги

КПК 1960 р. – Кримінально-процесуальний кодекс України, що діяв до 20 листопада 2012 року

ОБСЄ – Організація з безпеки і співробітництва в Європі

ООН – Організація Об'єднаних Націй

США – Сполучені Штати Америки

USAID – агентство США з міжнародного розвитку

**МІСІЯ
БАЧЕННЯ
ЦІННОСТІ**

НАША МІСІЯ

Захист прав людини шляхом забезпечення рівного доступу до правової інформації та правосуддя, посилення правових можливостей і правової спроможності представників соціально вразливих груп, територіальних громад та спільнот.

НАШЕ БАЧЕННЯ

Люди в Україні використовують правові інструменти для вирішення своїх життєвих питань та мають рівний доступ до правосуддя.

Мережа незалежних надавачів безоплатної правової допомоги відповідає правовим потребам людей.

Територіальні громади та держава визнають важливість і необхідність безоплатної правової допомоги як соціальної гарантії та забезпечують стабільне її фінансування з державного та місцевих бюджетів.

НАШІ ЦІННОСТІ

ГІДНІСТЬ ТА ПРАВА ЛЮДИНИ

Першоосновою нашої діяльності є повага до гідності людини та прагнення створити умови, за яких люди мають рівний доступ до права і правосуддя – незалежно від рівня їх матеріальних статків чи ступеня соціальної вразливості.

Ми працюємо у команді на основі взаємної поваги та взаємної відповідальності. Ми діємо добросовісно, зорієнтовані на клієнта і сповідуємо рівне ставлення до всіх.

Ми віримо, що гідне життя напругу залежить від того, наскільки людина знає свої права, має бажання та можливості їх реалізовувати. Ми пропонуємо людям засоби для вирішення життєвих проблем у правовий спосіб на протипагу узвичаєній у суспільстві корупції.

ДОВІРА ТА ПАРТНЕРСТВО

Ми цінуємо довіру наших клієнтів та партнерів.

Люди звертаються по допомогу до тих, кому вони довіряють. Суспільна довіра є необхідною умовою для розвитку системи безоплатної правової допомоги.

Якість послуг, що їх ми надаємо, залежить від рівня взаємної довіри, на якій ґрунтується наше партнерство з громадами, адвокатами, громадськими організаціями, донорами.

Ми відкриті до співпраці з усіма зацікавленими сторонами та активно розвиваємо партнерство, насамперед, на рівні територіальних громад.

ПРОЗОРИСТЬ ТА ПІДЗВІТНІСТЬ

Як організація, що фінансується коштом платників податків, ми підзвітні перед суспільством за все, що ми робимо. Ми вітаємо зовнішнє незалежне оцінювання нашої діяльності.

Ми регулярно оприлюднюємо актуальну інформацію про всі наші заходи та витрати, зокрема, про заробітну плату кожного працівника, розподіл справ між адвокатами та оплату їх послуг, статистичні показники нашої роботи та аудиторські звіти.

Ми проводимо відкриті конкурси для відбору персоналу.

Ми підтримуємо електронну систему публічних закупівель PROZORRO та почали її використовувати на чотири місяці раніше, ніж вимагав закон, для усіх закупівель понад три тисячі гривень.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Ми є незалежною складовою системи юстиції. Міністерство юстиції не втручається у нашу операційну діяльність.

Рішення про надання безоплатної правової допомоги приймається згідно закону незалежно від політичних та інших впливів.

Ми не втручаємося в адвокатську діяльність та поважаємо її незалежність.

Як запоруку якості правової допомоги ми підтримуємо вільну конкуренцію поміж її надавачів.

Ми сприяємо розвитку мережі незалежних надавачів правової інформації та консультацій і заохочуємо органи місцевого самоврядування залучати до їх надання, передусім, громадські організації.

ІННОВАЦІЇ ТА ПРАГНЕННЯ ДОСКОНАЛОСТІ

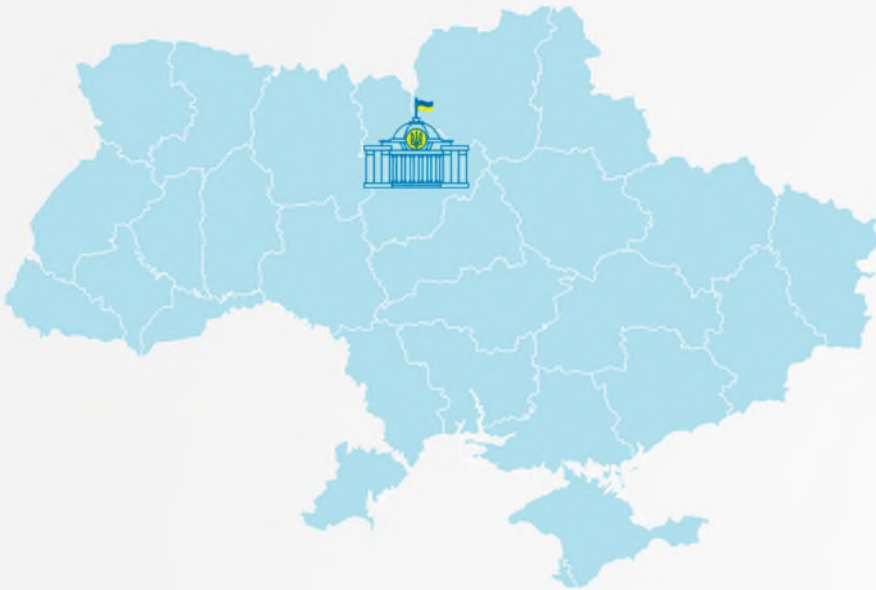
Ми прагнемо постійного удосконалення нашої діяльності. Ми чутливі до змін середовища та швидко реагуємо на них. Ми шукаємо нові та нестандартні підходи до розв'язання проблем. Ми постійно навчаємося завдяки обміну досвідом та кращими практиками.

ІНФОГРАΦІКА

2011 РІК

ПОЧАТОК

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ

2 червня 2011 року
Верховною Радою України
прийнято Закон України
“Про безоплатну правову
допомогу”

ЛЮДСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ

0

штатних
працівників
системи БВПД

немає даних

кількість адвокатів,
які надавали правову допомогу
за державні кошти

2 375

випадків надання
правової допомоги за
державні кошти (КПК 1960 р.)

ФІНАНСУВАННЯ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

- Послуги БПД
- Адміністрування
- Капітальні вкладення

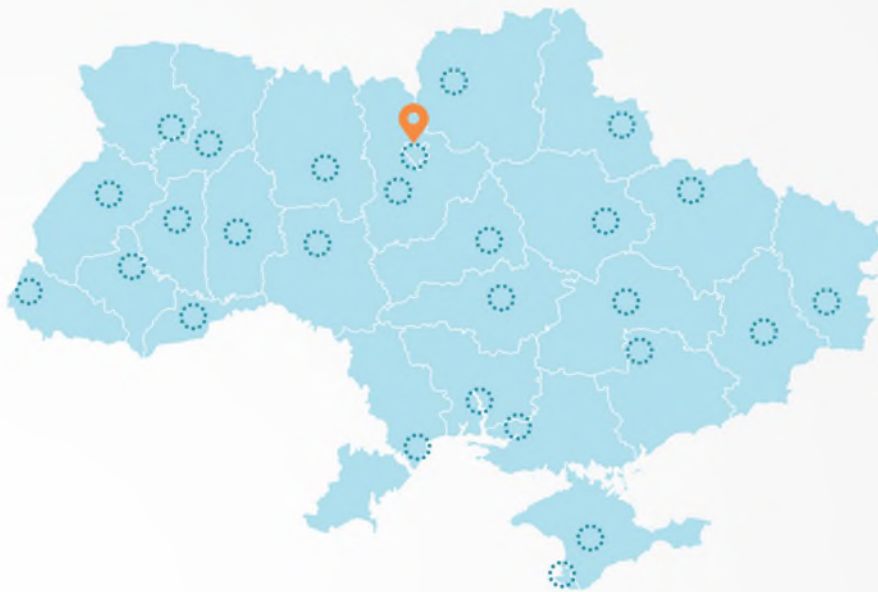
1 148

0

0

6 000
5 000
4 000
3 000
2 000
1 000
тис. грн

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА

Координаційний центр
з надання правової
допомоги

Утворені регіональні
центри з надання
правової допомоги

ЛЮДСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ

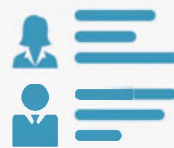
125

штатних
працівників
системи БВПД

2 871

заявка на участь у конкурсах
з відбору адвокатів
для надання БВПД

2 544

адвокати у реєстрі
адвокатів, які
надають БВПД

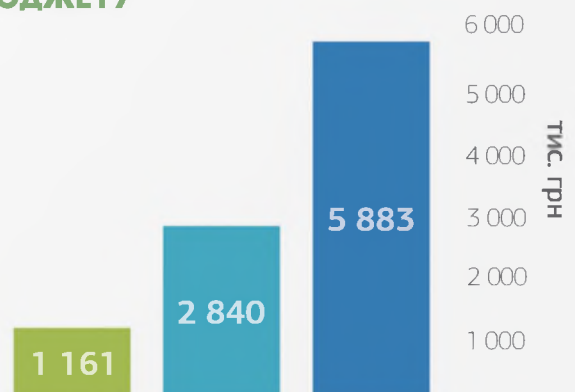

2 136

випадків надання
правової допомоги за
державні кошти (КПК 1960 р.)

ФІНАНСУВАННЯ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

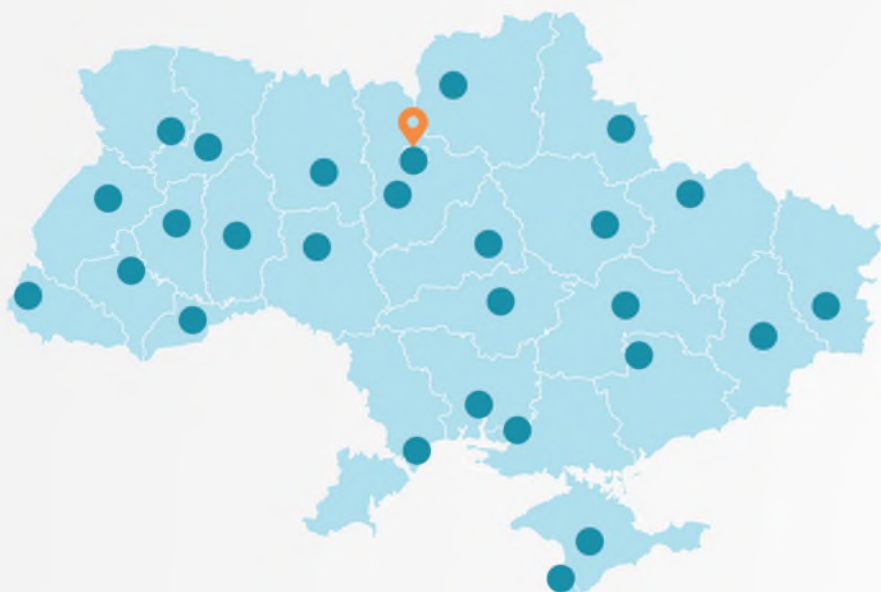
- Послуги БПД
- Адміністрування
- Капітальні вкладення

2013 РІК

РОЗВИТОК. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА

Координаційний центр
з надання правової
допомоги

Регіональні центри
з надання БВПД,
що діють з 01.01.2013

ЛЮДСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ

238

штатних працівників
системи БВПД

1 037

адвокатів відібрано
на конкурсах

3 581

адвокат у реєстрі адвокатів,
які надають БВПД

2 116

контрактів та договорів
укладено з адвокатами

3

навчальні заходи
для штатних працівників

70

працівників-учасників
навчальних заходів

77

каскадних тренінгів
для адвокатів

1 203

адвокати-учасники
тренінгів

НАДАННЯ БВПД

ПІДОЗРЮВАНИМ ТА ОБВИНУВАЧЕНИМ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ,
ЗАТРИМАНИМ, ЗААРЕШТОВАНИМ ТА ЗАСУДЖЕНИМ

22 433

випадки захисту осіб,
затриманих за підозрою
у скоєнні злочину

9 957

випадків захисту осіб, до яких
застосовано адміністративні
затримання або арешт

44 305

випадків захисту за
призначенням у
кримінальних провадженнях

0

випадків надання
БВПД засудженим
(не були суб'єктом права)

159

випадків обрання більш м'якого
запобіжного заходу, ніж тримання
під вартою, про що клопотала
сторона обвинувачення

733

випадки
зменшення обсягу
обвинувачення

477

випадків закриття
кримінального
провадження

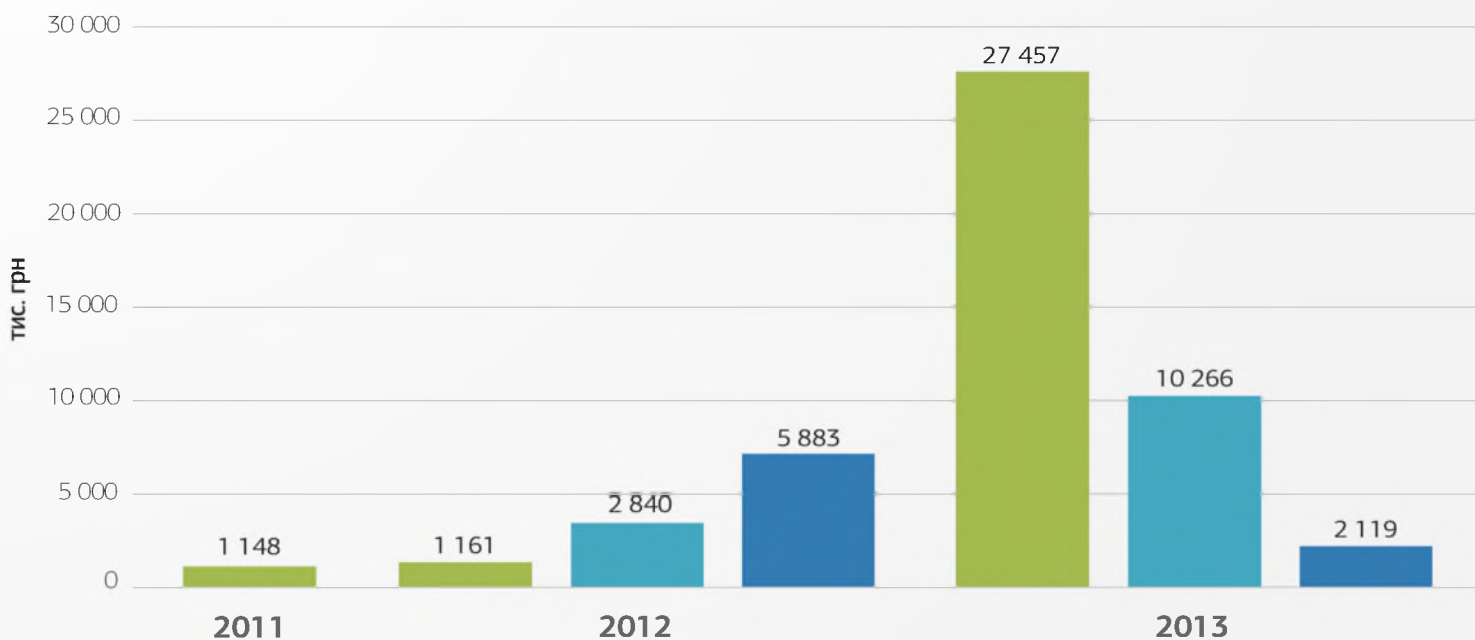
45

виправдувальних
вироків

ФІНАНСУВАННЯ

З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

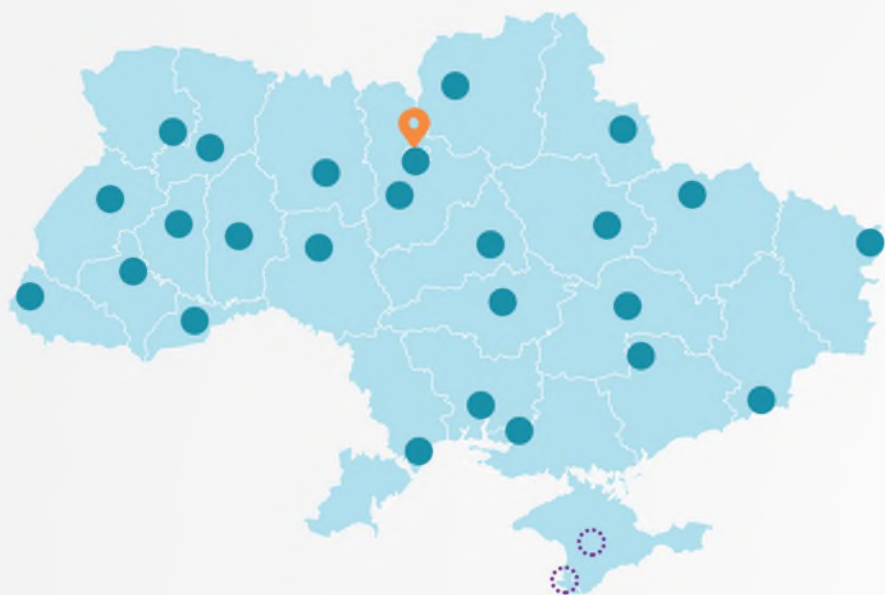
● Послуги БВПД ● Адміністрування ● Капітальні вкладення

2014 РІК

РОЗВИТОК. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА

 Координаційний центр з надання правової допомоги

 Регіональні центри з надання БВПД, що діють

 Регіональні центри з надання БВПД, що призупинили діяльність у зв'язку з тимчасовою окупацією АРК та м. Севастополь

ЛЮДСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ

344

штатні працівники системи БВПД

631

адвоката відібрано на конкурсах

4 212

адвокатів у реєстрі адвокатів, які надають БВПД

2 072

контракти та договори укладено з адвокатами

6

навчальних заходів для штатних працівників

78

працівників-учасників навчальних заходів

129

каскадних тренінгів для адвокатів

3 624

адвокати-учасники тренінгів

НАДАННЯ БВПД

ПІДОЗРЮВАНИМ ТА ОБВИНУВАЧЕНИМ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ,
ЗАТРИМАНИМ, ЗААРЕШТОВАНИМ ТА ЗАСУДЖЕНИМ

18 021

випадок захисту осіб,
затриманих за підозрою
у скоєнні злочину

7 708

випадків захисту осіб, до яких
застосовано адміністративні
затримання або арешт

41 679

випадків захисту за
призначенням у
кримінальних провадженнях

45

випадків надання допомоги
засудженим до позбавлення
волі (з 25.10.2014)

623 випадки обрання більш м'якого
запобіжного заходу, ніж тримання
під вартою, про що клопотала
сторона обвинувачення

760 випадків зменшення
обсягу обвинувачення

500 випадків призначення
мінімального або більш
м'якого покарання, ніж
передбачено законом

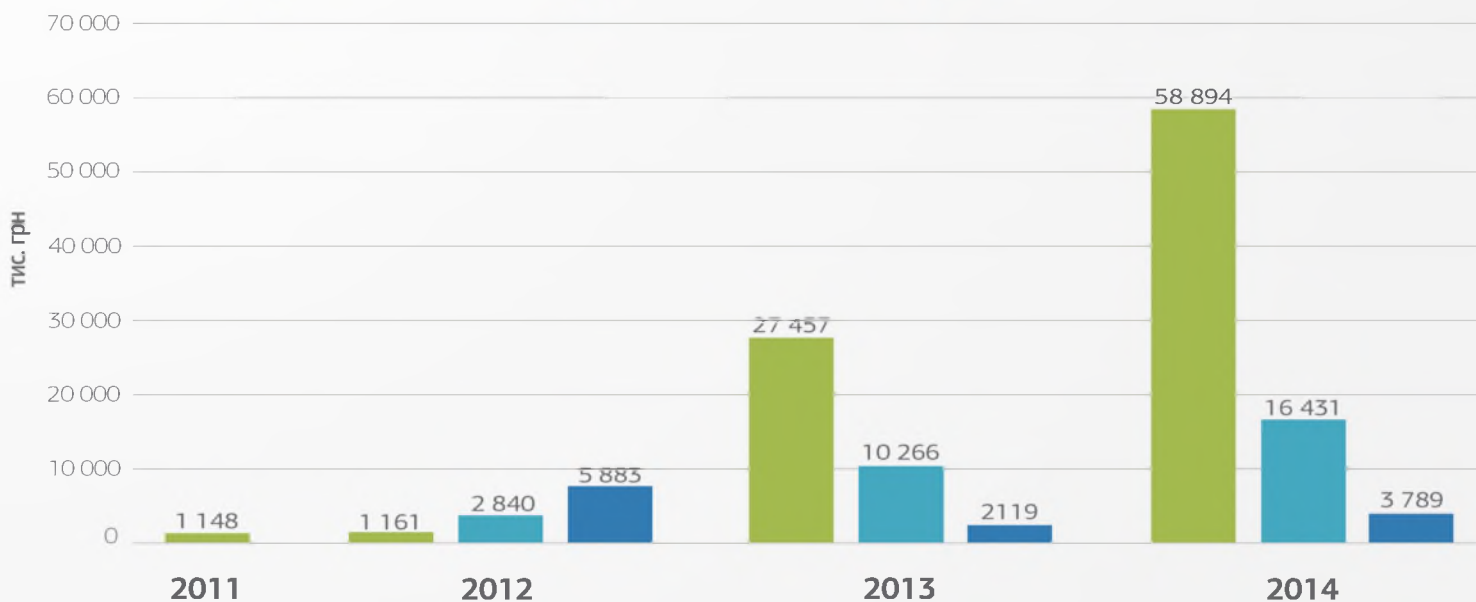
2 999 випадків звільнення
від відбування покарання
з випробуванням

235 випадків закриття
кримінального
провадження

142 виправдувальні
вироки

ФІНАНСУВАННЯ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

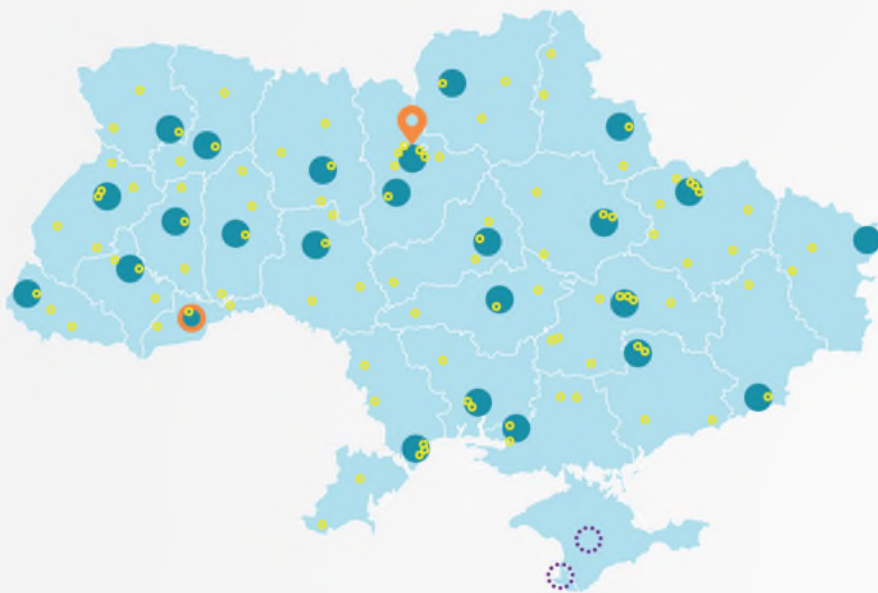
● Послуги БПД ● Адміністрування ● Капітальні вкладення

2015 РІК

РОЗВИТОК. ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА

- Координаційний центр з надання правової допомоги
- Регіональні центри з надання БВПД, що діють
- Регіональні центри з надання БВПД, що призупинили діяльність у зв'язку з тимчасовою окупацією АРК та м. Севастополь
- Утворені місцеві центри з надання БВПД, що діють з 01.07.2015
- Єдиний контактний центр 0 800 213 103

ЛЮДСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ

1 259

штатних працівників системи БВПД

865

адвокатів відібрано на конкурсах

5 077

адвокатів у реєстрі адвокатів, які надають БВПД

2 729

контрактів та договорів укладено з адвокатами

19

навчальних заходів для штатних працівників

1 334

працівники-учасники навчальних заходів

107

каскадних тренінгів для адвокатів

2 555

адвокатів-учасників тренінгів

НАДАННЯ БВПД

ПІДОЗРЮВАНИМ ТА ОБВИНУВАЧЕНИМ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ,
ЗАТРИМАНИМ, ЗААРЕШТОВАНИМ ТА ЗАСУДЖЕНИМ

17 012

випадків захисту осіб,
затриманих за підозрою
у скоєнні злочину

11 351

випадок захисту осіб, до яких
застосовано адміністративні
затримання або арешт

45 580

випадків захисту за
призначенням у
кримінальних провадженнях

1 169

випадків надання допомоги
засудженим до
позбавлення волі

1 445

випадків обрання більш м'якого
запобіжного заходу, ніж тримання
під вартою, про що клопотала
сторона обвинувачення

1 156

випадків зменшення
обсягу обвинувачення

2 417

випадків призначення
мінімального або більш
м'якого покарання, ніж
передбачено законом

6 840

випадків звільнення
від відбування покарання
з випробуванням

274

випадки закриття
кримінального
провадження

193

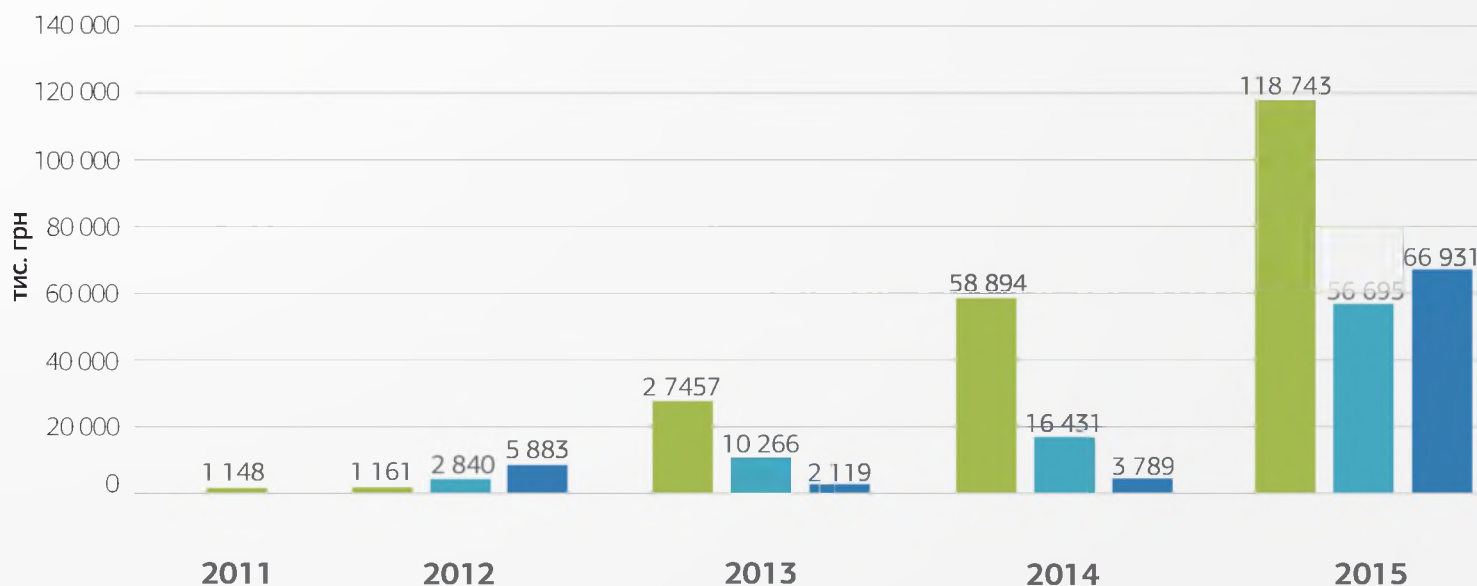
виправдувальні
вироки

ФІНАНСУВАННЯ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

● Послуги БПД

● Адміністрування

● Капітальні вкладення

2015 РІК

РОЗВИТОК. РОЗШИРЕННЯ ДОСТУПУ

НАДАННЯ БПД

З 01.07.2015 У ЦИВІЛЬНИХ ТА АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВАХ, А ТАКОЖ
ОКРЕМИМ КАТЕГОРІЯМ ПОТЕРПІЛИХ І СВІДКІВ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

41 309

звернень щодо надання безоплатної правової допомоги

28 444

особам надано правові консультації (БППД) працівниками місцевих центрів

8 911

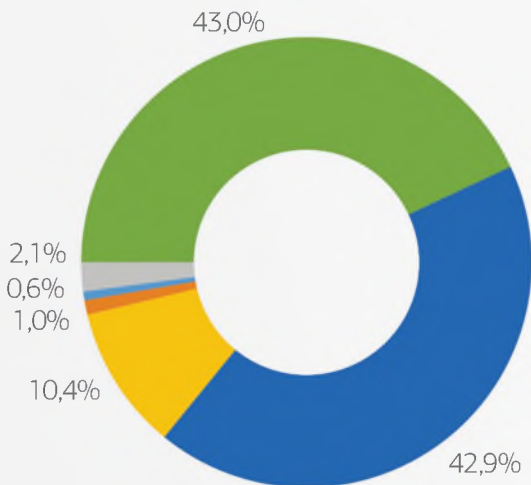
рішень про надання БВПД

6 042

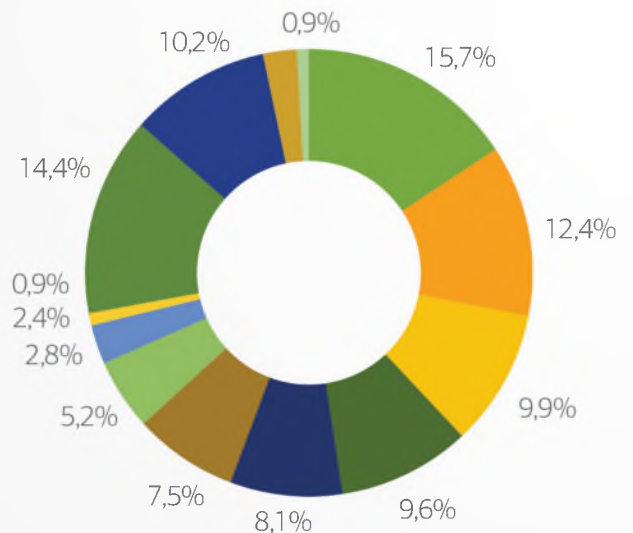
особи спрямовано до партнерських установ та організацій для отримання допомоги

КЛІЄНТИ ЗА КАТЕГОРІЯМИ ОСІБ, ЯКІ МАЮТЬ ПРАВО НА БВПД

- інваліди
- особи, середньомісячний сукупний дохід сімей яких нижчий суми прожиткового мінімуму
- ветерани війни
- біженці
- діти, позбавлені батьківського піклування
- інші категорії

ПИТАННЯ, ЗА ЯКИМИ НАДАВАЛАСЯ БВПД

- соціального забезпечення
- житлового права
- сімейного права
- спадкового права
- земельного права
- договірному права
- трудового права
- адміністративного права
- медичного права
- інших галузей цивільного права
- інших галузей права
- виконання судових рішень
- неправових питань

ХРОНОЛОГІЯ

2011 РІК. ПОЧАТОК

2 червня – Верховною Радою України прийнято Закон України “Про безоплатну правову допомогу”

28 грудня – прийнято постанову Кабінету Міністрів України №1362 “Про затвердження Порядку і умов проведення конкурсу та вимог до професійного рівня адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги”

28 грудня – прийнято постанову Кабінету Міністрів України №1363 “Про затвердження порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою”

2012 РІК. ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ

11 січня – прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 8 “Про затвердження Порядку і умов укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі, та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі”

31 січня – наказом Міністерства юстиції України №86/7 “Про утворення робочої групи з удосконалення законодавства про безоплатну правову допомогу” створено відповідну групу за участі лідерів Співки адвокатів України, Асоціації адвокатів України, Асоціації правників України, Союзу юристів України, Української Гельсінської спілки з прав людини, інших громадських організацій та державних органів. Протягом року відбулося три засідання робочої групи (9-10 лютого, 10 липня та 6 грудня), у результаті яких було внесено зміни до ключових актів законодавства у сфері БПД

13 квітня – прийнято новий Кримінальний процесуальний кодекс України, у якому закріплено новий і єдиний спосіб залучення захисника за призначенням – через центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги

18 квітня – прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 305 “Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу”, якою в основному завершено формування нормативної бази, що регулює функціонування системи

23 квітня – плани створення правової допомоги в Україні представлено на спеціальному заході на тему “Покращення доступу до правової допомоги: досвід та краща практика” під час 21-ої сесії Комісії з попередження злочинності та кримінального правосуддя у Відні (Австрія). Метою проведення заходу був огляд досвіду від урядових та громадських організацій та аналіз відображення кращих практик у проекті Принципів та керівних настанов ООН з доступу до правової допомоги у системах кримінального правосуддя

22–26 травня – візит до України киргизької делегації на чолі з Міністром юстиції Киргизької Республіки Алмамбетом Шикмаматовим, організований за підтримки Міжнародного фонду “Відродження”, з метою вивчення досвіду організації надання безоплатної правової допомоги. У рамках візиту делегація зустрілася з майбутньою командою Координаційного центру з надання правової допомоги задля обговорення досвіду реалізації Закону України “Про безоплатну правову допомогу” та формування системи надання безоплатної правової допомоги в Україні

1 червня – завершено перший конкурс з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги, за результатами якого 950 адвокатів включено до реєстрів адвокатів, які надають БВПД

6 червня – Урядом України утворено Координаційний центр з надання правової допомоги (постанова Кабінету Міністрів України №504)

2 липня – наказом Міністерства юстиції України № 967/5 затверджено Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги; наказом Міністерства юстиції України №968/5 утворено 27 регіональних центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги для забезпечення надання такої допомоги у кримінальному процесі підозрюваним, обвинуваченим, а також особам, до яких застосовано адміністративні затримання або арешт

5 липня – прийнято Закон України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”, у якому передбачено участь органів адвокатського самоврядування в управлінні системою БПД, зокрема, в частині конкурсного відбору адвокатів, а також оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правової допомоги

11 жовтня – підписано Меморандум про співпрацю між Координаційним центром з надання правової допомоги, Міжнародним фондом “Відродження” та Українською фундацією правової допомоги з метою об’єднання зусиль щодо просування кращих практик надання БПД в Україні; сприяння міжнародному співробітництву заради обміну досвідом функціонування систем БПД; спільного навчання адвокатів, які залучені до системи, та персоналу центрів; моніторингу якості надання безоплатної правової допомоги та оцінки ефективності роботи системи БПД; проведення просвітницької роботи задля інформування про право на безоплатну правову допомогу

жовтень–листопад – проведено перші регіональні тренінги з питань безоплатної правової допомоги для адвокатів за підтримки Координатора проектів ОБСЄ в Україні у рамках проекту “Сприяння розвитку системи правової допомоги в Україні”. Чотири такі тренінги пройшли у Донецьку (19 жовтня), Сімферополі (26 жовтня), Одесі (9 листопада) та Львові (29 листопада), участь у яких взяли понад 150 адвокатів, включених до реєстрів адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Тренінги склалися з тематичних блоків: організаційно-правові основи здійснення адвокатом діяльності в Україні; надання адвокатами безоплатної вторинної правової допомоги; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод у практиці адвокатів; вступ до Кримінального процесуального кодексу України

14–16 листопада, 14–16 грудня – пройшли перші установчі тренінги-семінари для

директорів регіональних центрів з надання БВПД перед початком надання безоплатної вторинної правової допомоги в Україні, організовані Координаційним центром з надання правової допомоги за підтримки Міжнародного фонду “Відродження”

10 грудня – завершено другий конкурс з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги, за результатами якого 1594 адвокатів включено до реєстрів адвокатів, які надають БВПД

13 грудня – проведено міжнародну конференцію “Роль та інституціоналізація захисту в умовах впровадження Закону України “Про безоплатну правову допомогу” та нового Кримінального процесуального кодексу України”, організовану Координаційним центром з надання правової допомоги спільно з Українською фундацією правової допомоги, Міжнародним фондом “Відродження” та Департаментом юстиції США. Конференція дала можливість адвокатам, представникам органів державної влади України, посольств іноземних держав, новопризначеним директорам центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, міжнародним експертам, представникам професійних об’єднань, вищих навчальних закладів обмінятися досвідом щодо різних питань надання БПД: міжнародних стандартів захисту у кримінальному процесі, ролі захисту в умовах змагального кримінального процесу та раннього доступу до адвоката; інституціоналізації та стратегії розвитку системи надання безоплатної правової допомоги в Україні; співпраці між адвокатурою та державою як важливого фактору успішності публічного захисту

24 грудня – створено та введено в експлуатацію комплексну інформаційно-аналітичну систему забезпечення надання безоплатної вторинної правової допомоги (КІАС) з метою автоматизації більшості процесів і процедур в рамках системи надання БВПД, у тому числі направлення “запитів” на надання БВПД від уповноважених органів, управління людськими ресурсами (у тому числі укладання контрактів з адвокатами), моніторингу та розподілу справ і робочого навантаження між адвокатами та компенсації їхніх витрат тощо

2013 РІК. РОЗВИТОК. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ

1 січня – розпочалося надання безоплатної вторинної правової допомоги в Україні особам, до яких застосовано адміністративне затримання, адміністративний арешт, які затримані за підозрою у вчиненні злочину, до яких як запобіжний захід обрано тримання під вартою, підозрюваним та обвинуваченим у вчиненні злочину, яким захисник залучається за рішенням слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду для здійснення захисту за призначенням

1 січня – почав працювати (децентралізовано) єдиний цілодобовий телефонний номер системи БПД 0-800-213-103, зокрема, для інформування про факти затримання

13 лютого – затверджено Державну цільову програму формування системи безоплатної правової допомоги на 2013–2017 роки із прогнозними обсягами фінансування у розмірі

401,497 млн. грн. Метою програми є розроблення та здійснення комплексу заходів правового, організаційного та економічного характеру, спрямованих на забезпечення доступу до безоплатної правової допомоги осіб, які мають на неї конституційне право і потребують такої допомоги

1 квітня – завершено третій конкурс з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги, за результатами якого 434 адвокати включено до реєстрів адвокатів, які надають БВПД

10 квітня – 2 серпня – у рамках проекту “Зміцнення інституту адвокатури в Україні, компонент з проведення тренінгів за нормами КПК для адвокатів, у тому числі для адвокатів, які надаватимуть безоплатну правову допомогу” Координаційний центр з надання правової допомоги спільно з Американською асоціацією юристів “Ініціатива верховенства права” провели низку тренінгів “Ефективний захист у кримінальному процесі” у Полтаві, Дніпропетровську, Сумах, Херсоні, Вінниці та Луцьку, участь в яких взяли 270 адвокатів, які надають БВПД. Під час тренінгу були розглянуті чотири блоки питань: практика Європейського суду щодо застосування засад кримінального провадження; сторона захисту як суб’єкт кримінального провадження, новели доказового права; заходи забезпечення кримінального провадження, оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора та слідчого судді; особливості проведення окремих слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) та судових дій

14–21 квітня – за підтримки Міжнародного фонду “Відродження” відбувся навчальний візит до України делегації з Таджикистану на чолі з Першим заступником Міністра юстиції Таджикистану Абдуманомом Холіковим з метою вивчення українського досвіду реалізації Закону України “Про безоплатну правову допомогу”. Під час візиту пройшла низка зустрічей у Міністерстві юстиції, Координаційному центрі з надання правової допомоги та центрах з надання безоплатної вторинної правової допомоги, з адвокатами, які надають БВПД у столиці та регіонах, де було представлено досвід становлення та функціонування системи безоплатної правової допомоги в Україні

24–27 квітня – Координаційний центр з надання правової допомоги представлено на семінарі “Якість правової допомоги: введення в дію принципів та нормативів ООН щодо доступу до правової допомоги у системі кримінального правосуддя” у Кишиневу (Республіка Молдова). Метою проведення семінару було вироблення платформи для обміну досвідом стосовно національних механізмів надання правової допомоги, а також приведення якості такої допомоги до міжнародних стандартів. Під час семінару представлено досвід України в інституціоналізації державного захисту у кримінальному процесі

14–15 травня – Координаційний центр з надання правової допомоги представлено з результатами українського опитування щодо вдосконалення критеріїв доступності надання правової допомоги особам, які її потребують, на регіональному круглому столі, присвяченому обговоренню проблем та шляхів розвитку систем безоплатної правової допомоги у Грузії, Молдові, Болгарії, Литві та Україні, що відбувся у Тбілісі (Грузія). Метою зустрічі, організованої Мережею реформаторів правової допомоги (The Legal Aid Reformers Network (LARN)), був обмін практиками та досвідом, сформованими в рамках роботи систем безоплатної правової

допомоги у цих країнах, вироблення спільних стратегій для співпраці на регіональному рівні

6–8 червня та 5–6 липня – проведено перші тренінги для понад 50-ти попередньо відібраних через відкритий конкурс адвокатів-тренерів з усіх регіонів України у рамках навчально-орієнтаційної програми, організованої спільно з Українською фундацією правової допомоги за сприяння проекту Ради Європи “Підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні” за темами “Новий Кримінальний процесуальний кодекс України: вивчення і застосування крізь призму європейських стандартів” та “Дії захисника при вирішенні питання про обрання, продовження, скасування або зміну запобіжного заходу” (8–9 серпня). Таким чином започатковано модель проведення регулярних каскадних тренінгів та надання методичної підтримки для всіх адвокатів, які надають БВПД

14–15 червня – проведено перший дводенний спільний семінар-нараду команди Координаційного центру з надання правової допомоги та директорів регіональних центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги “Захист, гарантований державою: аналіз практики і наступний розвиток”, організований у Бахчисараї Координаційним центром спільно з Українською фундацією правової допомоги в рамках проекту Європейського Союзу “Забезпечення доступу до правосуддя шляхом надання безоплатної правової допомоги та впровадження високих стандартів захисту прав людини в Україні”

1 липня – у співпраці з Українською фундацією правової допомоги розпочато інформаційну кампанію про право на безоплатну правову допомогу, в рамках якої впродовж року видано та розповсюджено тематичні інформаційні плакати, наклейки, буклети, соціальні відеоролики за участі мами 19-річного студента Ігоря Індила, загиблого у камері для затриманих, та Віталія Каїри, який 5 років відбував покарання за вбивство, якого не скоював. У рамках зазначеної інформаційної кампанії за підтримки проекту Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) “Справедливе правосуддя” виготовлено буклети з тематики безоплатної правової допомоги: “Затримання за підозрою у вчиненні кримінального злочину” (наклад – 39 тис. примірників); “Види запобіжних заходів у кримінальному процесі” (наклад – 39 тис. примірників); “Що таке угода про визнання винуватості та які її наслідки?” (наклад – 39 тис. примірників); “Право на безоплатну правову допомогу у кримінальному провадженні” (наклад – 90 тис. примірників). Ще 72 тис. буклетів “Право на безоплатну правову допомогу у кримінальному провадженні” було видруковано за підтримки Української Гельсінської спілки з прав людини. Також за підтримки згаданого проекту та Посольства Франції в Україні видруковано плакати з інформацією про надання безоплатної правової допомоги та номером телефонної “гарячої лінії” безоплатної правової допомоги накладом 23,5 тис. примірників, та наклейки з номером телефонної “гарячої лінії” безоплатної правової допомоги накладом 60 тис. примірників. Здійснено 59673 виходи двох відеороликів з інформацією про право на захист і право на безоплатну правову допомогу та номером телефонної “гарячої лінії” на державних загальнонаціональних та місцевих телеканалах (впродовж серпня 2013 року – грудня 2014 року)

23 липня – відбувся національний круглий стіл “Забезпечення якості правової допомоги у кримінальних справах”, організований Національною асоціацією адвокатів України, Українською Гельсінською спілкою з прав людини, Українською фундацією правової допомоги, Міжнародним фондом “Відродження” за підтримки Міністерства юстиції

України та Координаційного центру з надання правової допомоги. Цей захід став своєрідним пілотним проектом з оцінювання якості надання БВПД, за результатами якого сторони дійшли згоди щодо необхідності прискорення розробки Стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги із залученням якнайширшої адвокатської спільноти під егідою Національної асоціації адвокатів України, а також щодо процедури їх погодження та затвердження

з 11 вересня по 8 листопада – пройшла перша серія каскадних тренінгів у регіонах для адвокатів, залучених до надання безоплатної вторинної правової допомоги, на теми “Дії захисника при затриманні особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення” та “Дії захисника при вирішенні питання про обрання, продовження, скасування або зміну запобіжного заходу”

19 вересня – за поданням Координаційного центру з надання правової допомоги видано сертифікати про допуск до організації та/або проведення заходів з підвищення кваліфікації адвокатів за темами “Дії захисника при затриманні особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення” та “Дії захисника при вирішенні питання про обрання, продовження, скасування або зміну запобіжного заходу” 43 адвокатам-тренерам (рішення №5 Експертної ради при Національній асоціації адвокатів України)

27 вересня – рішенням Ради адвокатів України у Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України, заходи, організовані Координаційним центром з надання правової допомоги для адвокатів, визнані діяльністю з підвищення кваліфікації адвокатів, та надано право Координаційному центру видавати сертифікати власної серії про участь адвокатів у таких заходах (зміни до Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України, затверджені рішенням Ради адвокатів України №219)

1 листопада – завершено четвертий конкурс з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги, за результатами якого 603 адвокати включено до реєстрів адвокатів, які надають БВПД

19 листопада – підписано Меморандум про співпрацю між Національною асоціацією адвокатів України та Міністерством юстиції України у сфері надання безоплатної правової допомоги. Сторони визначили такі пріоритетні напрями співпраці, як інформаційна взаємодія; дотримання гарантій адвокатської діяльності та захист професійних прав адвокатів, розроблення, затвердження та впровадження стандартів якості надання безоплатної правової допомоги; моніторинг та оцінювання якості надання адвокатами безоплатної правової допомоги; підвищення кваліфікації адвокатами

10 грудня – підписано Меморандум про співпрацю між Уповноваженим Верховної Ради з прав людини та Координаційним центром з надання безоплатної правової допомоги. У відповідь на виклик подій, пов'язаних із Євромайданом, сторони об'єднали зусилля, спрямовані на недопущення порушень прав і свобод людини, зокрема права осіб на безоплатну вторинну правову допомогу

17 грудня – Радою адвокатів України схвалено Стандарти якості надання безоплатної

вторинної правової допомоги у кримінальному процесі (рішення №267)

протягом грудня – захисниками “в’язнів Банкової” та інших активістів Євромайдану стали адвокати, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Їх сумлінна робота із захисту прав активістів вперше отримала публічне визнання у суспільстві

2014 РІК. РОЗВИТОК. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

протягом січня–лютого – адвокати, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, стали захисниками учасників подій Революції Гідності. 277 затриманих активістів (2/3 усіх затриманих, повідомлення щодо яких надходили до регіональних центрів з надання БВПД) прийняли захист від адвокатів за рахунок держави

25 лютого – наказом Міністерством юстиції України №386/5 затверджено Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі, попередньо схвалені Радою адвокатів України (рішення №267)

28 лютого – створено Відкриту громадську платформу розвитку української системи безоплатної правової допомоги, що стала спільною справою доброї волі громадських діячів, правозахисників, експертів у галузі прав людини, верховенства права, кримінальної юстиції. Її метою є всебічне сприяння розвитку та громадський контроль діяльності системи безоплатної правової допомоги в Україні

1–3 лютого та 1–2 березня – проведено дві частини тренінгу для адвокатів-тренерів на тему “Дії захисника у судовому провадженні” за сприяння Американської асоціації юристів Ініціатива з верховенства права

1 березня – відповідно до Меморандуму про співпрацю між Національною асоціацією адвокатів України та Міністерством юстиції України у сфері надання безоплатної правової допомоги у структурі регіональних центрів з надання БВПД утворено відділи забезпечення якості правової допомоги та запроваджено посади менеджерів з якості

з 9 березня по 26 квітня – пройшла серія каскадних тренінгів у регіонах для адвокатів, залучених до надання безоплатної вторинної правової допомоги, на тему “Дії захисника у судовому провадженні”

10 квітня – Координаційний центр з надання правової допомоги представлено на круглому столі “Система гарантованої державою юридичної допомоги в Киргизстані: досягнення, виклики та концептуальні питання реформування” у Бішкеку (Киргизька Республіка) з доповіддю про досвід становлення, розвитку та управління системою надання безоплатної правової допомоги в Україні, її місце в системі правосуддя та перспективи подальшого розвитку. Коло питань, що обговорювалися у ході засідання, включало також основні досягнення, проблеми та виклики Киргизії під час імплементації Закону “Про гарантовану

державою юридичну допомогу в Киргизькій Республіці” протягом 2011 – 2014 років, а також порівняльний аналіз міжнародних стандартів надання безоплатної правової допомоги

21 квітня – проведено п’ятий конкурс з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги, за результатами якого 308 адвокатів включено до реєстрів адвокатів, які надають БВПД

12 травня – Координаційний центр з надання правової допомоги з українським досвідом щодо забезпечення раннього доступу до правової допомоги та його впливу на забезпечення прав людини представлено на спеціальному заході “Забезпечення доступу до правосуддя та захист прав людини на досудовій стадії: запуск нового керівництва з раннього доступу до правової допомоги” під час 23-ї сесії Комісії з попередження злочинності та кримінального правосуддя у Відні (Австрія)

17–19 травня та 21–22 червня – проведено дві частини тренінгу для адвокатів-тренерів на тему “Дії захисника щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження, оскарження рішень, дій або бездіяльності слідчого, прокурора та слідчого судді, перегляду судових рішень”, організованого спільно Радою Європи, Координаційним центром з надання правової допомоги та Українською фундацією правової допомоги

7–10 червня – пройшов перший установчий семінар для менеджерів з якості регіональних центрів з надання БВПД, організований Координаційним центром з надання правової допомоги за підтримки Міжнародного фонду “Відродження” та Української фундації правової допомоги, у результаті якого розроблено “Дорожню карту” упровадження стандартів – план роботи менеджерів з якості з утілення стандартів якості у другому півріччі 2014 року

24–26 червня – Координаційний центр з надання правової допомоги з досвідом України у фінансовому забезпеченні системи безоплатної правової допомоги в Україні представлено у Міжнародній конференції з доступу до правової допомоги у системах кримінальної юстиції в місті Йоганнесбург (Південно-Африканська Республіка). Під час конференції представлено огляд основних керівних принципів ООН із забезпечення доступу до правової допомоги в системі правосуддя; міжнародний досвід задоволення потреб у правовій допомозі у кримінальній юстиції; міжнародну навчальну програму з правової допомоги; основні принципи та моделі ефективності систем надання правової допомоги, забезпечення високої якості правової допомоги у кримінальному процесі, забезпечення раннього доступу до правової допомоги у кримінальних справах для підозрюваних і обвинувачених, а також забезпечення доступу до правової допомоги у цивільних справах

7 червня, 22 серпня та 11 вересня – Міністерством юстиції України проведено три перші внутрішні фінансові аудити в системі БВПД – Координаційного центру з надання правової допомоги, регіонального у Київській області та регіонального у м. Києві центрів з надання БВПД відповідно – з умовно-позитивними висновками. Звіти за їх результатами оприлюднено на веб-сайті Координаційного центру з надання правової допомоги

23 червня – зареєстровано нещодавно засновану Громадську організацію “Всеукраїнське об’єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу”, до членів якої увійшли

понад 2000 адвокатів з усіх регіонів України

з 25 червня по 31 липня – пройшла серія каскадних тренінгів у регіонах для адвокатів, залучених до надання безоплатної вторинної правової допомоги, на тему “Дії захисника щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження, оскарження рішень, дій або бездіяльності слідчого, прокурора та слідчого судді, перегляду судових рішень”

1 липня – введено в дію Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі; затверджено Дорожню карту впровадження стандартів, якою передбачено основні функції, завдання та особливості роботи менеджерів з якості, план їхніх дій, спрямованих на підвищення якості надання БВПД

5 липня – підписано Меморандум про взаєморозуміння між Координаційним центром з надання правової допомоги та Канадським бюро міжнародної освіти, яким ознаменовано реалізацію українсько-канадського проекту “Доступна та якісна правова допомога в Україні” впродовж 2014 – 2018 років. Проект спрямований на покращення рівного доступу до правосуддя для населення України (особливо представників вразливих верств) шляхом підтримки впровадження системи безоплатної правової допомоги та підвищення рівня обізнаності населення щодо прав на отримання безоплатної правової допомоги

1 вересня – започатковано щотижневе оприлюднення на веб-сайті Координаційного центру з надання правової допомоги актуальних персоніфікованих даних про кількість виданих доручень та оплату послуг усіх адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу

11 вересня – вийшов перший випуск Інформаційного дайджесту системи безоплатної правової допомоги в Україні. Запроваджений на періодичній (щомісячній) основі з метою інформування про розвиток безоплатної правової допомоги, формування та реалізацію єдиної державної політики у сфері, професійні досягнення адвокатів системи, успішні управлінські практики центрів як усередині системи, так і заінтересованих осіб ззовні неї

13–15 та 27–28 вересня – проведено дві частини тренінгу для адвокатів-тренерів на тему “Дії захисника у кримінальному провадженні на підставі угод, із застосування окремих заходів кримінально-правового впливу, із забезпечення доступу до належної медичної допомоги”, організованого спільно Координаційним центром з надання правової допомоги, Американською асоціацією юристів “Ініціатива з верховенства права”, Проектом ЄС “Підтримка реформ у сфері юстиції в Україні” та Українською фундацією правової допомоги

19 вересня – прийнято нову постанову Кабінету Міністрів України “Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу” № 465 замість аналогічної постанови від 18.04.2012 №325, що втратила чинність, якою запроваджено додаткові заохочувальні виплати адвокатам у залежності від результативності захисту, та врегульовано оплату за надання БВПД у цивільних та адміністративних справах

30 вересня – вийшов друком звіт за результатами незалежного оцінювання першого року роботи системи безоплатної правової допомоги Українською фундацією правової допомоги, Міжнародним фондом «Відродження» та Українською Гельсінською спілкою з прав людини

14 жовтня – прийнято Закон України “Про прокуратуру”, яким серед іншого внесено зміни до Закону України “Про безоплатну правову допомогу”, що зокрема, передбачають: введення поняття системи надання БПД на чолі з Координаційним центром з надання правової допомоги; надання безоплатної вторинної правової допомоги особам, засудженим до покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі; передачу повноваження щодо представництва інтересів громадян у суді від органів прокуратури до центрів з надання БВПД; затвердження механізму інформування про затримання осіб безпосередньо затриманими, членами їх сімей та родичами; закріплення безперервності надання безоплатної вторинної правової допомоги усім затриманим, а також підозрюваним, яким у якості запобіжного заходу обрано тримання під вартою, допоки за особою зберігається згаданий статус

23–24 жовтня – відбулася робоча зустріч менеджерів з якості у м. Чигирин Черкаської області, де було обговорено підсумки перших місяців роботи системи управління якістю та подальшого її розвитку за підтримки Міжнародного фонду “Відродження”, Американської асоціації юристів “Ініціатива з верховенства права”, Української фундації правової допомоги та проекту “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади

2–25 жовтня – пройшла серія каскадних тренінгів у регіонах для адвокатів, залучених до надання безоплатної вторинної правової допомоги, на тему “Дії захисника у кримінальному провадженні на підставі угод, із застосування окремих заходів кримінально-правового впливу, із забезпечення доступу до належної медичної допомоги”. Тренінги організовані Координаційним центром з надання правової допомоги та регіональними центрами спільно з Українською фундацією правової допомоги у рамках проекту “Забезпечення права на отримання медичної допомоги осіб, що є затриманими та перебувають в установах пенітенціарної системи” за підтримки Міжнародного фонду “Відродження”

6 листопада – проведено шостий конкурс з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги, за результатами якого 323 адвокати включено до реєстрів адвокатів, які надають БВПД

12–13 грудня – у Києві пройшла міжнародна конференція “Якість безоплатної правової допомоги”, яка зібрала ключових учасників національної системи кримінального правосуддя та провідних іноземних експертів з Канади, США та європейських країн у цій сфері за обговоренням шляхів досягнення вищої якості правової допомоги та кращої взаємодії задля забезпечення права на справедливий суд, обміну досвідом відповідних практик. Під час конференції відбулося підписання доповнень до Меморандуму про взаєморозуміння між Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини та Координаційним центром з надання правової допомоги стосовно подальшої співпраці з метою недопущення порушень прав і свобод людини, зокрема, щодо отримання безоплатної вторинної правової допомоги. Захід організовано Координаційним центром з надання безоплатної правової допомоги за підтримки Міжнародного фонду “Відродження”, Української фундації правової допомоги, Американської асоціації юристів “Ініціатива з верховенства права”, проекту Ради Європи “Підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні”, проекту Уряду Канади “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, Представництва Європейського Союзу в Україні

протягом грудня – проведено незалежний аудит фінансового управління та контролю в

процесі надання БВПД за участі іноземних та українських аудиторів у рамках пілотного проекту, реалізованого Національною академією фінансів та економіки Міністерства фінансів Королівства Нідерланди спільно з Державною фінансовою інспекцією України. Експертами були ідентифіковані ризики функціонування системи БВПД, вироблено рекомендації щодо їх зменшення. Координаційний центр з надання правової допомоги був визнаний нідерландськими та українськими аудиторами лідером ефективності фінансового менеджменту в державному секторі України, його досвід управління ризиками було поширено серед міністерств та інших органів виконавчої влади в Україні на семінарі “Запровадження управлінської підзвітності в органах державної влади України” 19 грудня

31 грудня – наказом Міністерства юстиції України №287/7 затверджено План заходів щодо розвитку системи надання безоплатної правової допомоги, яким передбачено створення у 2015 році 100 місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, що забезпечуватимуть організацію надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільних та адміністративних судових спорах із 1 липня 2015 року

2015 РІК. РОЗВИТОК. ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТА РОЗШИРЕННЯ ДОСТУПУ

11–12 лютого – за підтримки українсько-канадського проекту “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади, пройшов семінар щодо стратегії розвитку управлінського потенціалу системи безоплатної правової допомоги за участі команди керівників регіональних центрів з надання БВПД та Координаційного центру з надання правової допомоги

3 березня – управління в системі БВПД посилено шляхом утворення у структурі Координаційного центру з надання правової допомоги відділу внутрішнього фінансового контролю та укомплектування його висококваліфікованими аудиторами. Впродовж першого року проведено внутрішні аудити у 7-ми регіональних центрах з надання БВПД, аудиторські звіти за результатами яких оприлюднено на веб-сайті Координаційного центру з надання правової допомоги

10 березня – наказом Міністерства юстиції №329/5 “Про внесення змін до Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги” уточнено і конкретизовано основні завдання, розмежовано функції між регіональними та місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги та запроваджено трирівневу модель управління системою БВПД; наказом Міністерства юстиції №331/5 “Питання розвитку системи безоплатної вторинної правової допомоги” утворено 100 місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги у всіх регіонах України з метою забезпечення надання такої допомоги у повному обсязі всім визначеним Законом України “Про безоплатну правову допомогу” категоріям осіб, зокрема, у цивільних та адміністративних судових спорах, а також окремим категоріям потерпілих і свідків у кримінальних провадженнях. Накази розроблено за підтримки проекту “Доступна та якісна

правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади

19 березня – вийшов в ефір перший випуск програми “Ген справедливості” на Громадському радіо, присвяченої різним питанням надання безоплатної правової допомоги в Україні, та яка має на меті інформування суспільства щодо можливостей реалізації права на БПД. Впродовж року вийшло 39 випусків програми, підготовлених за підтримки проекту “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади

1–3 квітня – Координаційний центр з надання правової допомоги представлено на зустрічі із розроблення Модельного закону з безоплатної правової допомоги у системах кримінального правосуддя, який відбувся у Відні (Австрія). Презентація досвіду України стосувалася 5-го розділу Модельного закону з приводу статусу та повноважень органу управління системою надання безоплатної правової допомоги, який базувався на досвіді функціонування Координаційного центру з надання правової допомоги

9 квітня – проведено сьомий конкурс з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги, за результатами якого 372 адвокати включено до реєстру адвокатів, які надають БВПД

12–19 квітня – керівництво Координаційного центру з надання правової допомоги представлено у складі української делегації на чолі з Й.В. Надзвичайним і Повноважним Послом України у Державі Катар Євгеном Микитенком у 13-му Конгресі ООН з попередження злочинності та кримінального правосуддя у місті Доха (Катар). 13-й Конгрес ООН був спрямований на інтеграцію питань попередження злочинності та системи кримінального правосуддя в подальшу політику ООН для вирішення соціальних та економічних проблем, а також питання утвердження верховенства права на національному та міжнародному рівнях. 15 квітня в рамках конгресу представники української делегації взяли участь у семінарі на тему “Керівні принципи розробки законів про безоплатну правову допомогу”, під час якого представлено досвід становлення і розвитку системи безоплатної правової допомоги в Україні. Завдяки участі української делегації у конгресі питання розвитку системи безоплатної правової допомоги здобуло своє оформлення у пріоритетах ООН з прийняттям заключної Декларації Конгресу. Міністерство юстиції України за ініціативи та участі Координаційного центру з надання правової допомоги та за підтримки Міністерства закордонних справ України працювало над проектом зазначеного документу протягом кількох місяців з метою включення поправок, що стосуються питань системи безоплатної правової допомоги, до тексту Декларації. Позиція, запропонована Україною та відображена у фінальному тексті Декларації, закликає держав – членів “проводити перегляд та реформування політики у сфері безоплатної правової допомоги з метою розширення доступу до безоплатної правової допомоги у кримінальних провадженнях для малозабезпечених осіб, або коли цього вимагають інтереси правосуддя, у тому числі, коли це необхідно, шляхом розроблення національних планів у цій сфері та зміцнення потенціалу для надання і забезпечення доступу до ефективної безоплатної правової допомоги у всіх категоріях справ та у всіх формах з урахуванням Принципів і керівних настанов ООН щодо доступу до правової допомоги у системі кримінального правосуддя”

30 квітня – під егідою Відкритої громадської платформи розвитку української системи безоплатної правової допомоги та за підтримки проекту “Доступна та якісна правова

допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади, завершено проведення відкритого конкурсу з відбору директорів новоутворених місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, за результатами якого призначено перших 67 директорів місцевих центрів

16–18, 30–31 травня – проведено дві частини тренінгу для адвокатів-тренерів на тему “Роль захисника при визначенні кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень, дії захисника у кримінальних провадженнях які потребують судово-медичної експертизи”, організовані Координаційним центром з надання правової допомоги спільно з Американською ініціативою юристів “Ініціатива з верховенства права”, ГО “Всеукраїнське об’єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу”

протягом травня – проведено незалежний аудит фінансового управління та контролю в процесі надання безоплатної правової допомоги за участі міжнародних аудиторів у рамках другого пілотного проекту, реалізованого Національною академією фінансів та економіки Міністерства фінансів Королівства Нідерланди спільно з Державною фінансовою інспекцією України. Метою аудиту став аналіз та оцінка фінансового управління і контролю в процесі розбудови трирівневої моделі управління в системі БПД, а також ідентифікація та оцінка ризиків, що виникають у процесі запровадження такої моделі. Експертами було вироблено рекомендації, а також здійснено переоцінку ризиків, ідентифікованих під час попереднього пілотного проекту, з урахуванням подальшої інституціональної розбудови системи. У звіті відзначено послідовність та комплексність здійснених заходів у рамках розбудови системи

20 травня – розвиток безоплатної правової допомоги включено як один з пріоритетних до Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, затвердженої Указом Президента України №276/2015

5 червня – підписано Меморандум про співпрацю між Американською асоціацією юристів “Ініціатива з верховенства права” та Координаційним центром з надання правової допомоги з метою збільшення правоздатності адвокатів щодо компетентного представництва інтересів своїх клієнтів у рамках нової системи кримінальної юстиції

20–21 червня – за підтримки українсько-канадського проекту “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади, відбувся перший спільний семінар-нарада для керівного складу системи безоплатної правової допомоги напередодні старту роботи місцевих центрів з надання БВПД. Учасники – директори регіональних центрів з надання БВПД, директори та виконуючі обов’язки директорів місцевих центрів з надання БВПД, керівництво та представники команди Координаційного центру з надання правової допомоги

23 червня – проведено державну закупівлю за процедурою відкритих торгів, за результатами якої придбано 231 багатофункціональний пристрій для забезпечення потреб друкування, копіювання та сканування документів у центрах з надання БВПД. Економія до запланованої вартості склала 700 872,40 грн (11%)

24 червня – в рамках розбудови комплексної інформаційно-аналітичної системи забезпечення надання безоплатної правової допомоги (KІAC) проведено державну

закупівлю та придбано обладнання та проведено пусконаладжувальні роботи автоматичних IP-телефонних станцій, IP-телефонів, автоматизованих робочих місць, мережевого обладнання для системи БВПД та здійснено інтеграцію їх з КІАС. Економія до запланованої вартості закупівлі склала 3 079 170,86 грн (18%)

30 червня – проведено відкритий конкурс з відбору “інтеграторів” новоутворених місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги – керівників профільних відділів, метою яких є налагодження співпраці з провайдерами правової допомоги на місцевому рівні та органами місцевого самоврядування. Відбір проведено за підтримки Міжнародного фонду “Відродження”, Української фундації правової допомоги та проекту “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади

з 2 червня по 11 липня – пройшла серія каскадних тренінгів у регіонах для адвокатів, залучених до надання безоплатної вторинної правової допомоги, на тему “Роль захисника при визначенні кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень, дії захисника у кримінальних провадженнях які потребують судово-медичної експертизи”, за результатами участі у яких адвокати отримали сертифікати про підвищення кваліфікації. Організовані регіональними центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги спільно з ГО “Всеукраїнське об’єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу”, Американською Асоціацією юристів “Ініціатива з верховенства права”, Українською фундацією правової допомоги та здійснені за підтримки Бюро з міжнародних питань у сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків та правоохоронних питань Державного департаменту США

1 липня – 100 місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги розпочали роботу у всіх регіонах України

25 серпня – розвиток безоплатної правової допомоги включено як один з пріоритетів до Національної стратегії у сфері захисту прав людини, затвердженої Президентом України (Указ Президента України №501/2015)

1 вересня – затверджено план спільних дій для реалізації проекту міжнародної допомоги “Зміцнення адвокатури захисту в Україні” між Відділом з правоохоронних питань Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні та Координаційним центром з надання правової допомоги. Метою проекту є підвищення потенціалу українських адвокатів успішно захищати своїх клієнтів у кримінальних провадженнях шляхом надання допомоги з розвитку потенціалу адвокатам та українським громадським організаціям, які підтримують систему безоплатної правової допомоги. У рамках співпраці, зокрема, передбачено підтримку заходів зі створення п’яти міжрегіональних ресурсно-комунікаційних платформ

1 вересня – за підтримки Американської асоціації юристів “Ініціатива з верховенства права” розроблено та запущено дистанційний навчальний курс “Вступ до системи безоплатної правової допомоги” для працівників системи БПД, адвокатів та усіх, хто цікавиться питаннями надання такої допомоги в Україні

1 вересня – розпочато широку інформаційну кампанію щодо роботи в усіх регіонах України місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги: заходи для медіа на

національному та регіональному рівнях; кампанії з вуличного інформування громадян; виготовлення та ротація тематичного відеоролика на телебаченні національного та регіонального рівнів; розробка, друк та розповсюдження за підтримки проекту “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади, буклетів щодо надання БВПД у цивільних та адміністративних судових спорах

7 – 9 вересня – відбувся перший навчальний семінар для “інтеграторів” місцевих центрів з надання БВПД у форматі лекцій та настанов, обговорень основних питань, що стосуються їхньої подальшої роботи – вибудування мережі партнерства на рівні територіальних громад, інтеграції послуг первинної та вторинної правової допомоги з метою забезпечення доступу до такої допомоги усіх, хто її потребує – адресно та якісно. Захід організовано Координаційним центром з надання правової допомоги спільно з Українською фундацією правової допомоги за підтримки Міжнародного фонду “Відродження”

25–27 вересня – відбувся перший семінар для “фронт-лайнєрів” місцевих центрів та керівників відділів організації надання безоплатної вторинної правової допомоги регіональних центрів з надання БВПД з метою підвищення кваліфікаційних навичок з питань ефективної комунікації та бар’єрів у спілкуванні, роботи зі “складними” клієнтами, управління стресом тощо. Групові тренінги стосувались і тем, що безпосередньо пов’язані з діяльністю центрів з надання безоплатної правової допомоги. Захід організовано за підтримки українсько-канадського проекту “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади, та Міжнародного фонду “Відродження”

1 жовтня – розпочато регулярне оприлюднення персоніфікованих даних щодо оплати праці працівників Координаційного центру з надання правової допомоги, регіональних та місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги

3 жовтня – у Чернівцях розпочав роботу у цілодобовому режимі всеукраїнський контактний центр системи безоплатної правової допомоги 0 800 213 103, зателефонувавши до якого можна отримати інформацію з різних питань надання безоплатної правової допомоги в Україні та повідомити про випадки затримання осіб

20 жовтня – проведено восьмий конкурс з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги, за результатами якого 493 адвокати включено до реєстрів адвокатів, які надають БВПД

2–4, 18–19 жовтня – проведено дві частини тренінгу для адвокатів-тренєрів на тему “Особливості захисту у кримінальних провадженнях про злочини проти основ національної безпеки і військові злочини. Захист у кримінальних провадженнях про незаконний обіг наркотичних засобів. Здійснення захисту при застосуванні негласних слідчих (розшукових) дій”, організовані Координаційним центром з надання правової допомоги спільно з Американською ініціативою юристів “Ініціатива з верховенства права”, ГО “Всеукраїнське об’єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу” та проектом “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади

з 23 жовтня по 29 листопада – пройшла серія каскадних тренінгів у регіонах для

адвокатів, залучених до надання безоплатної вторинної правової допомоги, на тему “Особливості захисту у кримінальних провадженнях про злочини проти основ національної безпеки і військові злочини. Захист у кримінальних провадженнях про незаконний обіг наркотичних засобів. Здійснення захисту при застосування негласних слідчих (розшукових) дій”. Організовані Координаційним центром з надання правової допомоги спільно з Американською ініціативою юристів “Ініціатива з верховенства права”, ГО “Всеукраїнське об’єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу”, регіональними центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги

19 листопада – у рамках співпраці з проектом Ради Європи “Підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні”, що впроваджується за фінансового сприяння Уряду Данії, Координаційному центру з надання правової допомоги та регіональним центрам з надання безоплатної вторинної правової допомоги на потреби організації заходів із підвищення кваліфікації адвокатів безкоштовно передано комп’ютерну техніку з офісним програмним забезпеченням та мультимедійні засоби на суму понад 1,4 млн. грн

27 листопада – Координаційний центр з надання правової допомоги з досвідом України у розробленні і впровадженні стандартів якості у системі безоплатної правової допомоги представлено на Казахстанському форумі адвокатів “Забезпечення верховенства права. Баланс обвинувачення і захисту” у м. Алмати

30 листопада – українсько-канадським проектом “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади, та Міжнародним фондом “Відродження” підтримано 36 грантових проектів з інтеграції безоплатної первинної і вторинної правової допомоги на рівні територіальних громад

10–12 грудня – відбувся другий спільний семінар-нарада для керівного складу системи безоплатної правової допомоги за підтримки українсько-канадського проекту “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади, та Міжнародного фонду “Відродження” з метою підбиття підсумку роботи системи впродовж півріччя з моменту запуску роботи місцевих центрів, та спільного планування роботи у 2016 році. Учасники – директори регіональних та місцевих центрів з надання БВПД, керівництво та представники команди Координаційного центру з надання правової допомоги

14–15 грудня – відбувся тренінг для менеджерів з якості щодо надання правової допомоги жертвам насильства у сім’ї, організований за підтримки проекту “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади, та за участі ГО “Жіночі перспективи”

25 грудня – наказом Міністерства юстиції №2748/5 затверджено план заходів з реформування територіальних органів юстиції та розвитку системи БПД шляхом ліквідації районних управлінь юстиції та створення бюро правової допомоги

НАСТУПНІ КРОКИ

1. Запуск роботи понад 400 бюро правової допомоги у всіх регіонах України, основними завданнями яких є:
 - правопросвітництво у територіальних громадах
 - надання безоплатної первинної правової допомоги
 - забезпечення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги
 - надання безоплатної вторинної правової допомоги (крім захисту)
 - забезпечення доступу до електронних сервісів Міністерства юстиції
2. Запуск роботи п'яти міжрегіональних правопросвітницьких ресурсно-комунікаційних платформ у Києві, Дніпрі, Львові, Одесі та Харкові
3. Розширення кола суб'єктів, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, зокрема, для осіб, які лише претендують на отримання статусу учасника бойових дій або внутрішньо переміщеної особи, для малозабезпечених осіб, середньомісячний сукупний дохід яких не перевищує 2-х розмірів прожиткового мінімуму визначеного законом
4. Розширення мережі доступу до безоплатної правової допомоги через мобільні та дистанційні пункти доступу до безоплатної правової допомоги
5. Підвищення рівня оплати послуг адвокатів за надання безоплатної вторинної правової допомоги
6. Розроблення та впровадження Стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному та адміністративному процесах
7. Проведення у Харкові міжнародної конференції з питань посилення правової спроможності територіальних громад
8. Модернізація комплексної інформаційно-аналітичної системи забезпечення надання безоплатної правової допомоги
9. Реалізація пілотного проекту прийняття та видачі документів щодо реєстрації громадських формувань місцевими центрами з надання БВПД
10. Проведення незалежного оцінювання відповідності системи БВПД стандартам Ради Європи та практиці Європейського суду з прав людини
11. Започаткування проведення аудитів ефективності роботи центрів з надання БВПД
12. Створення механізму запобігання корупції у системі БВПД
13. Початок пілотування змішаної моделі надання БВПД у кримінальних провадженнях за зразком офісів публічного захисника США та Великої Британії

ПРОЕКТ «ДОСТУПНА ТА ЯКІСНА
ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ»

Canada